

Kolumna visokog predstavnika: Institucije trebaju kontinuitet i pravodobna imenovanja

Autor: Valentin Inzko

Na entitetskoj i državnoj razini su definirane zakonske procedure koje imaju za cilj transparentno i učinkovito popunjavanje izvršnih i administrativnih funkcija, od pozicija u okviru Vijeća ministara do pozicija u zakonski uspostavljenim tijelima, ali vrlo često te pozicije nisu popunjene dosta dugo nakon što su mandati osoba koje obavljaju te dužnosti trebali biti okončani.

Posljedice takve situacije mogu biti katastrofalne, a najbolji primjer je Povjerenstvo za vrijednosne papire Federacije BiH.

Prije svega, neke osnovne informacije. Povjerenstvo za vrijednosne papire Federacije BiH je stručna institucija kojoj su zakonom povjerene široke regulatorne ovlasti kako bi se osigurala potpora uspostavi, razvoju i neometanom funkcioniranju tržišta kapitala u Federaciji BiH.

Mandat pet članova Povjerenstva za vrijednosne papire istekao je u svibnju 2009. godine, a predsjednik i zamjenici predsjednika Federacije i Parlament Federacije još uvijek nisu postigli dogovor o zamjeni, te je Povjerenstvo više od četiri godine primorano raditi u tehničkom mandatu.

Parlament je odbacio kandidate koje je predložilo Predsjedništvo, te izrazio rezerve glede procedure za izbor kandidata. Za vašu informaciju, istog sam mišljenja kao i Parlament kad je upitanju potreba za transparentnom procedurom.

U međuvremenu je Vrhovni sud Federacije BiH podržao sudske osporavanje jedne od mnogobrojnih odluka koje je Povjerenstvo donijela od svibnja 2009. godine, tvrdeći da je ovom odlukom Povjerenstvo prekoračilo ovlasti svog tehničkog mandata. To je zauzvrat otvorilo mogućnost za daljnje osporavanje ostalih odluka Povjerenstva.

Povjerenstvo je praktički paralizirano. To je, naravno, suprotno od onoga što financijska tržišta zahtijevaju, a do ovoga je došlo u najgore vrijeme za ekonomiju koja se bori s drastičnim smanjenjem investicija i s pratećom sve većom stopom nezaposlenosti. Dakle, što su praktične posljedice?

Bez Povjerenstva za vrijednosne papire, niti jedno poduzeće sa zajedničkim ulaganjem u Federaciji, među ostalim, ne može povećati ili umanjiti svoj kapital, promijeniti svoj status ili oblik organiziranja, registrirati promjene u rukovodnoj strukturi, izdavati dionice, itd. Također ne može biti učinkovitog nadzora nad operacijama brokerskih kuća, kompanija za upravljanje sredstvima ili berzom, niti se može realizirati izdavanje kantonalnih i općinskih obveznica. Ovo su samo neke od odgovornosti Povjerenstva za vrijednosne papire FBiH koje ilustriraju vrstu problema i njihove dalekosežne posljedice.

Problemi su već evidentni na terenu: jedna istaknuta komercijalna banka u Federaciji ne može izvršiti povećanje inicijalnog kapitala za 30 milijuna KM kojim bi se udvostručio iznos sredstava koja bi bila na raspolaganju gospodarstvu i građanima, a jedna općina u ovom trenutku ne može nastaviti s izdavanjem obveznica čime bi se prikupio jedan milijun KM za jedan razvojni projekt. Ovo su samo dva primjera posljedica nedavne suspenzije odlučivanja u Povjerenstvu nakon sudske presude.

Potrebno je naći pravo rješenje bez daljnjeg odlaganja, i za žaljenje je što autentično tumačenje odgovarajućih zakona nije usvojeno prošloga tjedna. Ako se ne dođe do rješenja, moguća su dalja pravna osporavanja i nećemo imati funkcionalno tijelo

da donosi suštinske odluke u budućnosti.

Pravna sigurnost i institucionalna stabilnost stupovi su svakog pravnog sustava. To je također i ključ za investicijske odluke koje imaju potencijal za otvaranje prijeko potrebnih radnih mjesta u ovoj zemlji.

Vjerujem da se ova načela mogu razjasniti u postojećem pravnom okviru na način da se osigura da institucije nastave funkcionirati i ispunjavati svoje odgovornosti bez obzira na politiku koja ne uspijeva izvršiti nova imenovanja.

Moj ured je trenutačno uključen u razgovore s Predsjedništvom Federacije i predstavnicima federalne Vlade i Parlamenta s ciljem rješavanja situacije u Povjerenstvu za vrijednosne papire i u domenu zakonskih organa u kojima su imenovanja blokirana.

Vjerujem da možemo naći rješenje koje je i pragmatično i principijelno, i koje osigurava funkcioniranje institucija u svakom trenutku.